

Aan: De Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid

Per email verstuurd naar: cie.jv@tweedekamer.nl

19 oktober 2020, Den Haag

Geachte Tweede Kamerleden van de commissie voor Justitie en Veiligheid,

Shapla Community, Plan Angel en Mijn Roots zijn bijzonder teleurgesteld in het resultaat van drie jaar lang gesprekken voeren met het ministerie van Justitie en Veiligheid, over erkenning, waarheidsvinding en identiteitsherstel.

In een tweeënhalf uur durende (online) bijeenkomst Interlandelijke Adoptie met de projectgroep Roots-Traject (Project-, Programma- en Advies Centrum (PPAC)) van het ministerie van Justitie en Veiligheid, op 13 oktober 2020, kregen zij te horen wat de plannen zijn met betrekking tot de besteding van subsidie van 1,2 miljoen euro, die de minister van rechtsbescherming eind december heeft toegezegd.

Hieronder zetten de belangenorganisaties, die opkomen voor de afstammingsrechten van geadopteerden uit resp. Indonesië, Colombia en Bangladesh, nader uiteen.

Kennis en informatieoverdracht

Naar aanleiding van het algemeen overleg Personen- en familierecht op 24 januari 2019, waarin de Minister van Rechtsbescherming heeft aangekondigd geadopteerden te ondersteunen in hun zoektocht, hebben de belangenorganisaties Stichting Mijn Roots, Plan Angel en Shapla Community op 25 maart 2019 hun gezamenlijke visie kenbaar gemaakt aan de Minister. De visie gaat over de noodzaak van concrete passende hulp ten behoeve van geadopteerden die behoefte hebben om te weten waar hun roots liggen, en de wijze waarop een eventuele financiële tegemoetkoming in de kostenverdeling voor een fysieke zoektocht en een DNA-project zodanig gemanaged kan worden, waarbij maximaal resultaat kan worden geëffectueerd.

De belangenorganisaties verrichten al jaren – en met succes – veldwerk voor geadopteerden in het land van herkomst en tegelijkertijd proberen zij de biologische ouders die hun verloren kind zoeken een gezicht te geven. Deze belangenorganisaties hebben sinds het Algemeen Overleg over interlandelijke adoptie van de Tweede Kamer op 24 januari 2018 contact met elkaar om kennis en ervaring uit te wisselen, en omdat zij in het belang van geadopteerden met zoekbehoefte dezelfde doelen nastreven:

- ⇒ Hun kernactiviteiten zijn; biologische ouders met hun verloren kinderen herenigen en geadopteerden ondersteunen in herstel van hun identiteit (dossieronderzoek, zoektochten, DNA-project, bemiddeling, nazorg).
- ⇒ Daarnaast strijden zij voor erkenning van de fouten die zijn gemaakt in adoptieprocedures door de Nederlandse staat.
- ⇒ En pleiten zij voor een tegemoetkoming in de kosten voor de geadopteerden die wettelijk het recht hebben om te weten waar zij vandaan komen. In o.a. artikel 8, tweede lid van het Kinderrechtenverdrag is dit recht verankerd.

Nadat minister Dekker heeft aangekondigd om geadopteerden te willen ondersteunen in hun zoektocht naar afstammingsgegevens, hebben de drie belangenorganisaties gezamenlijk alsmede afzonderlijk, vele gesprekken gevoerd met onder andere het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Fiom, met de projectgroep Roots-Traject (Project-, Programma- en Advies Centrum (PPAC)) en de Commissie Joustra. Zij hebben getracht een zo goed mogelijk beeld te schetsen van wat nodig is om de ondersteuning aan geadopteerden zo effectief mogelijk in te zetten, en de noodzaak hiervan benadrukt.

Echter, zoals de plannen er nu liggen, wijzen de belangenorganisaties de recente ondersteuningsplannen van de Minister voor Rechtsbescherming af. Het PPAC heeft besloten om in weerwil van deze drie belangenorganisaties, die in maart 2019 hun gezamenlijke visie met aanbevelingen hebben overlegd aan de minister – de vooropgezette eigen plannen erdoor te drukken. Het beschikbaar gestelde budget van 1,2 miljoen euro dat bedoeld zou zijn om geadopteerden te ondersteunen in hun zoektochten, zal nu worden besteed aan onder meer een centraal informatiepunt, lotgenotencontact, netwerkbijeenkomsten en het opzetten van websites. Niet aan wat zeer dringend nodig is: financiering voor onafhankelijk, grootschalig en voortvarend veldwerk (incl. waarheidsvinding) en DNA-rootsonderzoek in het land van herkomst door de stichtingen voor geadopteerden.

Onrealistisch en onevenredig

Sinds 2017 hebben de belangenorganisaties overleg gevoerd over ondersteuning vanuit het Ministerie voor rootsonderzoek dat nodig is voor het achterhalen van de identiteit van geadopteerden. Twee jaar later, eind 2019, is door de Minister eindelijk 1,2 miljoen euro toegezegd voor afstammingsvraagstukken van buitenlands geadopteerden. Een volstrekt ontoereikend bedrag in verhouding tot de kosten die gemaakt moeten worden om de identiteit van geadopteerden te herstellen. Die kosten zijn vele malen hoger: ervaringen en meerdere berekeningen wijzen uit dat ten minste 3500-5000 Euro nodig is per geadopteerde. In totaal gaat het om ca. 39.000 interlandelijk geadopteerden. Dat betekent dat, voor een budget van ten minste 3500 Euro per geadopteerde – waarvan eventueel de helft voor eigen rekening zou kunnen zijn – de minister een budget van 68,3 miljoen Euro ter beschikking zou moeten stellen. Dat is een stuk realistischer. Ook zijn er geen voorzieningen getroffen voor DNA-projecten, terwijl voor veel geadopteerden DNA onderzoek de enige mogelijkheid is om hun biologische familie te achterhalen.

Het is minstens merkwaardig dat (aspirant) adoptieouders een tegemoetkoming in de kosten krijgen, en verlof kunnen opnemen om een buitenlands kind op te kunnen nemen, maar dat geadopteerden voor alle kosten rondom hun identiteit zelf opdraaien. Voor ruim 2000 kinderen die in de periode 2009-2010-2011 naar Nederland zijn gehaald, is per adoptiekind €3700 subsidie uitgekeerd. Dat staat in schril contrast tot de €30,77 per geadopteerde die de minister met de 1,2 miljoen voor alle geadopteerden ter beschikking stelt. Geadopteerden hebben recht op evenredige financiële bijstand.

Het Ministerie van Justitie schuift de voorstellen van de belangenorganisaties t.b.v. het daadwerkelijk mogelijk maken van het zoeken en vinden van biologische families, op de lang baan. De minister wenst uitsluitend de verbetering van de informatievoorziening in Nederland te willen financieren. Pas nadat de Commissie Onderzoek Interlandelijke Adoptie in het Verleden (COIA) volgend jaar het onderzoek naar interlandelijke adopties in het verleden heeft afgerond, wil minister Dekker ons voorstel laten onderzoeken. Een traject dat zeker minimaal nog één tot twee jaar zal duren.

Urgentie

Zoeken en vinden moet NU gebeuren. De urgentie is hoog: biologische ouders zijn op leeftijd, kunnen veelal niet op goede gezondheidszorg rekenen wat het risico op vroegtijdig overlijden – zeker in een pandemie – aanzienlijk vergroot. Tijd is kostbaar: door verhuizingen, huwelijksnaamswijzigingen, en lokale buurtkennis dat verdwijnt wordt het steeds lastiger om oorspronkelijke familieleden mogelijk nog terug te vinden en daarmee de kans op herenigingen. Daarom moet er NU concrete hulp komen.

De belangenorganisaties hebben sedert het begin aangegeven dat zij niet zitten te wachten op nóg een onderzoek en hebben niet de tijd om te wachten op aanbevelingen van de Commissie Joustra.

De belangenorganisaties hebben sinds vorig jaar duidelijk aangegeven dat zij een veel grotere financiële steun nodig hebben dan de 1,2 miljoen Euro die ter beschikking is gesteld en dat dit los staat van onderzoek van de COIA. Zij hebben weinig vertrouwen in dat onderzoek en vinden dat minister Dekker de COIA niet als excuus zou moeten gebruiken om realistische en evenredige steun aan geadopteerden uit te stellen. Geadopteerden zijn nu op zoek naar hun biologische families en hebben niet de tijd om te wachten op aanbevelingen van de COIA. Die commissie heeft hetzelfde voorstel van de belangenorganisaties gekregen als minister Dekker en het PPAC hebben ontvangen.

Het voorstel van de minister sluit ondersteuning van deze zoektochten uit. Geadopteerden worden niet geholpen in hun zoektocht naar hun biologische ouders.

De belangenorganisaties die daarom hun vertrouwen in minister Dekker opzeggen, zijn de oprichtingsfase al ver gepasseerd. Shapla Community, Plan Angel en Mijn Roots zijn ervaren zoekorganisaties die de afgelopen jaren voor tientallen geadopteerden succesvolle familieherenigingen hebben gerealiseerd. Zij hebben de ‘aankleding’ al op orde: een eigen website, communicatiemiddelen, een platform, een eigen centraal informatiepunt en diverse (online) bijeenkomsten. De hoofdzaak is het zoeken en vinden van familie in het herkomstland. Aangezien dit vanwege diverse redenen een moeizame, preciaire aangelegenheid is en daarom al gauw enkele duizenden Euro’s per persoon kost, zijn er juist voor het uitvoeren van deze werkzaamheden en DNA-kits dringend *voldoende toereikend* financiële middelen nodig.

Shapla Community, Mijn Roots en Plan Angel hebben daarom niets aan de plannen van het PPAC/Ministerie van Justitie en Veiligheid. Wat zij nodig hebben is realistische en evenredige financiële bijstand voor het zoeken en vinden van familie. Dat staat ook in verhouding tot hun adoptie die doorgaans vele (tien)duizenden Euro’s kostte. Zij vinden dat voor minister op zijn verantwoordelijkheid ten aanzien van identiteitsherstel kan worden aangesproken.

Verantwoordelijkheid overheid

Vanwege de rol van de overheid en problemen bij interlandelijke adopties is de COIA ingesteld. Dat onderzoek is nog gaande, maar de commissie heeft deze week alvast laten weten geen uitspraak te zullen doen over schuld en aansprakelijkheid en ook geen (diepte)onderzoek uit te voeren ten behoeve van individuele geadopteerden.

Buiten kijf staat echter dat de meeste adoptiedossiers niet kloppen. Er is in het verleden structureel gesjoemeld door Nederlandse instellingen om kinderen uit ontwikkelingssamenwerkingslanden adoptabel te maken. De Nederlandse overheid heeft de adopties goedgekeurd. Dan rust er een onmiskenbare verantwoordelijkheid bij de Nederlandse overheid om deze kinderen, nu volwassenen, daadwerkelijk te helpen bij het herstellen van hun identiteit. Niet via het optuigen van nog meer bureaucratie in Nederland, maar via het faciliteren van veldwerk en DNA-rootsonderzoek in de landen van oorsprong.

De overheid is gehouden om de rechten van geadopteerden te waarborgen, die zijn onder meer verankerd in het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. De belangenorganisaties vragen zich af waarom het zoveel moeite kost om dit recht tot gelding te kunnen maken.

Kortom, de uitkomst van alle gesprekken die genoemde belangenorganisaties in de laatste drie jaar hebben gevoerd, is uitermate teleurstellend! Wel zijn er Kamervragen gesteld door GroenLinks en SP (die worden later officieel gepubliceerd). Echter verwachten zowel Shapla Community als Mijn Roots en Plan Angel daar niet veel van: "We weten inmiddels hoe minister Dekker invulling geeft aan zijn antwoorden. De erkenning van de noodzaak tot herstel en hereniging is nog ver te zoeken."

Het is duidelijk dat minister Dekker het recht van geadopteerden miskent.

En dus hebben de drie belangenorganisaties besloten om per direct de gesprekken met PPAC en het Ministerie van Justitie en Veiligheid op te schorten.

De belangenorganisaties zullen pas weer in gesprek gaan zodra er tegemoet wordt gekomen aan een proportionele tegemoetkoming in de kosten voor identiteitsherstel en de daarmee gepaard gaande praktisch uitvoerende werkzaamheden. Wij hopen dat meer Tweede Kamerleden de noodzaak inzien voor meer financiering en op zijn minst de juiste besteding van de subsidie van 1,2 miljoen euro t.b.v. adequate hulp en ondersteuning aan geadopteerden door de belangenorganisaties van geadopteerden.

Over de belangen organisaties:

Stichting Shapla Community (Bangladesh), Mijn Roots (Indonesië) en Plan Angel (Colombia) komen op voor de rechten van geadopteerden en biologische families die op zoek zijn naar hun verloren kinderen, door middel van dossieronderzoek, veldwerk, DNA matching, bemiddeling en nazorg. De speerpunten zijn erkenning, waarheidsvinding en identiteitsherstel.

Contactgegevens woordvoerders:

Stichting Shapla Community – voorzitter Kana Verheul (06 48264364)
Stichting Mijn Roots – juridisch zaakbehartiger Dewi Deijle (06 1837277)
Stichting Plan Angel – directeur Marcia Engel (06 47871869)

Bijlagen:

- Stroomschema's voorstellen subsidie PPAC
- [Kamervragen 2020Z18941 Gebrek aan hulp bij zoektochten van geadopteerden naar hun verleden](#)
- <https://www.bnnvara.nl/zembla/artikelen/adoptiekinderen-ontstemd-over-nieuwe-subsidieregeling>
- https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2020Z18760&did=2020D40600
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/10/13/tk-bijlage-brief-aan-de-minister-voor-rechtsbescherming-inzake-commissie-onderzoek-interlandelijke-adoptie>
- <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2313368-miljoenensubsidie-voor-adoptiekinderen-om-familie-mee-op-te-sporen.html>
- <https://www.uitvoeringvanbeleidszw.nl/subsidies-en-regelingen/tegemoetkoming-adoptiekosten>

Doelstelling

Er wordt een samenwerkingsverband ingericht om uitvoering te geven aan het besluit van de Minister om rootszoektochten door Nederlands geadopteerden duurzaam te versterken. De Minister zet hiervoor € 1,2 mln in, in 2020 en 2021.

Bemensing

Intermediair in duo-schap, publiek-private samenwerking: Uitvoering en coördinatie, adviserend aan budgethouder

Ondersteuning: inhoudelijk en procedureel ondersteunend, vanuit Min JenV

Regiegroep: Ontwerpt nadere kaders ten behoeve van uitgaven. Vertegenwoordiging vanuit beleid, Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden en belangenorganisaties (ongeveer 3 plekken), voorgezeten door ?

Budgethouder: Directeur, tekent voor uitgaven, neemt eindbesluiten

Deelnemers/uitvoering: belangenorganisaties voor Nederlandse geadopteerden

Nader te bepalen gewenst:

Brainstorm/klankbordgroep: waarin belangenorganisaties hun stem kunnen laten horen als ze de regiegroep een tegengeluijd willen geven, voorgezeten door een belangenorganisatie of roulerend voorzitterschap.

Rollen vanuit private veld

1. Intermediair vanuit privaat veld

- o Coördineert samen met intermediair vanuit publiek veld het samenwerkingsverband en geeft gezamenlijk uitvoering aan het ontwikkelen van het centrale informatieknooppunt, de financiering voor belangenorganisaties en de nadere onderzoeken/deelprojecten
- o Heeft ervaring met en kennis van adoptieprocedures, rootszoektochten en de uitdagingen die daarbij komen kijken.
- o Treedt verbindend op tussen publiek en privaat.
- o Voor 16 uur per week (eerste inschatting). Per 1/11/2020 tm (in principe) 31/12/2021.
- o Betaalde functie.
- o Procedure: kandidaten kunnen worden aangedragen. Selectie vindt plaats door opdrachtgever of budgethouder en publieke intermediair. Transparant proces.

2. Vertegenwoordigers regiegroep vanuit belangenorganisaties

- o Aanvragen voor financiering vanuit de belangenorganisaties worden ingediend bij de intermediairs. Indien doel en kosten evident binnen de kaders past, wordt de uitvoering gefinancierd. Indien de kaders nog niet voldoende helder zijn of de kostenposten vragen oproepen, wordt het voorstel voorgelegd aan de regiegroep. De belangenorganisatie die het voorstel heeft ingediend kan zijn voorstel daar toelichten en bespreken.
- o Regiegroep schetst de kaders ten behoeve van de financiële ondersteuning van belangenorganisaties ten behoeve van hun rol als landspecifiek informatieknooppunt, de budgethouder is eindverantwoordelijk.
- o Deelnemers treden constructief en verbindend op.
- o Eerste inschatting ongeveer 2 à 3 uur per 2 weken, voor voorbereiding en overleg.
- o Lumpsum onkostenvergoeding voor deelname?
- o Procedure: alle belangenorganisaties worden van harte uitgenodigd kenbaar te maken als ze interesse hebben in deelname in de regiegroep. Met alle belangstellenden wordt een gesprek gevoerd door de intermediair(s) en opdrachtgever of budgethouder. Keuze op basis van beschikbaarheid, verbindendheid en actieve deelname en zoveel mogelijk evenredige vertegenwoordiging van alle belangenorganisaties. Besluit door ? Transparante communicatie over selectieproces.

3. Deelname deelprojecten/nadere onderzoeken

- o De hierboven genoemde onderzoeken/projecten worden opgezet binnen het samenwerkingsverband.
- o De belangenorganisaties met een belang bij of met input voor een onderzoek/project worden gevraagd actief te participeren in het onderzoek/project.
- o Belangenorganisaties worden op basis van eerdere input actief benaderd door intermediairs en worden tevens uitgenodigd zelf interesse kenbaar te maken.
- o Lumpsum onkostenvergoeding voor deelname?

4. Indiener aanvraag

- o Belangenorganisaties kunnen aanvragen indienen tbv financiering activiteiten bij intermediairs.
- o KVK inschrijving is noodzakelijk. Nadere bepaling omschrijving organisatie volgt.
- o Dialoog over aanvraag. Open communicatie.

5. Klankbordgroep

- o Nader bepalen of hier behoefte aan is.

Communicatie

Toegankelijk voor vragen en dialoog. Transparante communicatie over verloop programma, betrokkenheid deelnemers en uitputting van de € 1,2 mln. Naast dialoog, vorm algemene communicatie nader te bepalen.

